

פרס וקנאטי-צ'ייס-רש"י
למורה היזם

אלול תשס"ז, ספטמבר 2007

יזמות - מעבר למצוינות

מאז הקמתה, מתמודדת מערכת החינוך בישראל עם אתגרים רבים וייחודיים. המורים, הנושאים מידי יום בעול ההוראה והחינוך, נאלצים להתמודד עם פערים חברתיים וכלכליים, שסעים דתיים ועדתיים, קשיי קליטה של עולים, מציאות משתנה ומצוקת תקציב מתמשכת. יחד עם זאת, מצפה מהם החברה הישראלית להכשיר את ציבור התלמידים לקצב התובעני שמכתיב העידן הטכנולוגי החדש והמתפתח. על רקע זה בולטת הצלחתה של מערכת החינוך לדורותיה, להעמיד בוגרים שהביאו את ישראל להישגים בלתי מבוטלים בתחומים רבים. עם זאת, על מנת להביא כל תלמיד, גם את המוגבל וגם את המצטיין, גם את המתקשה וגם את המחונן, להישגים המיוחלים, לא די בתכניות הלימוד המקובלות. לעתים בוחר המורה, מיוזמתו, לחפש פתרון יצירתי, שאינו מצוי במערכת החינוך. עליו להגות אותו משלב הרעיון להשקיע ימים כלילות בפיתוחו, לחפש אחר המשאבים כדי להוציאו אל הפועל, לתרום מזמנו על מנת להגשימו, ובסופו של תהליך גם לשכנע את המערכת להטמיע את המיזם ולתמוך בו, על-מנת ליצור את השינוי המערכתי הנדרש.

"פרס המורה היזם", מיזם חינוכי ייחודי, הוקם במטרה לעודד יזמות בתחום ההוראה בישראל. הפרס נועד לתמוך במורים ובמחנכים יחידי הסגולה, המצליחים, למרות הקשיים, להרחיב את גבולות תפקידם, להניע מהלכים יוצאי-דופן וליזום פתרונות חינוכיים וחברתיים שמהווים פריצת דרך. רעיון הפרס למורה היזם נהגה לפני ארבע שנים על ידי ליאון רקנאטי ופרופ' יעקב קופ. בשלב השני חברו אליהם סטנלי צ'ייס, איש עסקים אמריקאי הידוע בפעילותו בתחום החינוך בישראל, וכן קרן רש"י, אחת מהקרנות הפרטיות המובילות בישראל, המתמקדת בפריפריה בתחומי החינוך, הרווחה והבריאות.

את תכניות הלימודים ולשדרג את דרכי ההוראה, יש לעודד את המורים היזמים, להוקיר להם תודה ולהפכם למופת הראוי לחיקוי.

תשע היוזמות שבעליהן הם עשרת המורים והמחנכים שזכו השנה בפרס, הוכיחו שוב כי חשיבה מקורית וחתירה למצוינות מובילות לפיתוח יוזמות יוצאות דופן ולהישגים מרשימים.

הנהלת הפרס מודה לרכזים ולשופטים שתרמו מזמנם ונרתמו למלאכת הבחירה בהתנדבות מלאה. הנהלת הפרס מודה לעופר נמרודי ולאבי בטלהיים העומדים בראש העיתון "מעריב", אשר חרט על דגלו את התמיכה בחינוך ומעניק חסות לפרס המורה היזם.

במהלך ארבע השנים האחרונות, הוגשו לוועדת השיפוט מאות יוזמות של מורים ומחנכים מכל מוסדות החינוך בארץ - מן הגיל הרך ועד בתי הספר התיכוניים, מבתי הספר הממלכתיים, מן הישיבות התיכוניות וממוסדות לחינוך מיוחד.

חבר השופטים מאמין כי בכוחן של היוזמות הזכות לתרום לעלייה ברמת הלימודים והלומדים, לשפר את יכולותיהם של התלמידים, להרחיב את שדות הידע, להגביר את המוטיבציה ולהביא לפריצת דרך בתחום ההוראה בישראל.

הוגי התוכנית והפעילים במוסדות הפרס מאמינים בכוחן של היוזמות ובכוחם של המורים לחולל את השינוי ולהוביל את מערכת החינוך להישגים ולמצוינות. כדי לרענן ולחדש

מארק צייס
Board member
Chais Family Foundation

סטנלי צייס
Chairman
Chais Family Foundation

אלי אלאוף
מנכ"ל
קרן רש"י

פרופ' יעקב קופ
מנהל מרכז טאוב
לחקר המדיניות החברתית בישראל

ליאון רקנאטי
יו"ר ומנכ"ל
GlenRock Israel

תהליך השיפוט ובחירת הזוכים בפרס

השנה, חוגג פרס המורה היזם את השנה הרביעית לפעולתו. על מנת לגבש את דרכי הפעולה וליישמן, הוקמו ועדת היגוי ומועצה ציבורית, שבהן משתתפים חברים מכל מגזרי העשייה: מערכת ההוראה, הרווחה, המערכת החברתית והמערכת העסקית בישראל. בראש מערכת "פרס המורה היזם" עומדת ועדת היגוי בת שלושה עשר חברים שבראשה מר ליאון רקנאטי ופרופ' יעקב קופ - יו"ר משותפים. מועצת הפרס מלווה את הנהלת הפרס, מייעצת לה בקידום יעדי התוכנית, ומהווה גורם מקשר עם המגזרים השונים. החברים במועצה הם ראשי מערכת החינוך, משרד החינוך, ארגוני המורים, השלטון המקומי, המגזר העסקי, האקדמיה, נציגי ההורים, המורים והארגונים הציבוריים השונים.

דבר קיומו של הפרס פורסם גם השנה באמצעות מערכת החינוך, ארגוני המורים, בתי הספר, אתר האינטרנט ועיתון "מעריב", הנותן חסותו לפרס. כמאה ושלושים יוזמות של מורים, מחנכים וגננות הוגשו השנה לשיפוט. על תהליך המיון, הבחינה והבחירה של היוזמות הראויות לפרס הופקדו ארבעה רכזי שיפוט ועשרים ותשעה שופטים. עם צוות השופטים נמנו ראשי מכללות ומנהלי בתי ספר, מנהלים פדגוגיים ואנשי מינהל בכירים בתחום החינוך, מרצים, מפקחים, חוקרים, מורים וותיקים ואנשי אקדמיה מומחים בפיתוח תכניות לימוד חדשניות. בשלב האחרון של הבחירה בין המועמדים הצטרפו למעריכים גם נציגים מוועדת ההיגוי ומהמועצה הציבורית.

היוזמות נבחנו בתהליך ממושך בן שישה שלבים. הקריטריונים להערכת היוזמות ולבחירת המורים הזוכים מושתתים על בחינת הייחוד של התכנים, על מקוריותן של תכניות הלימוד המוצעות בהשוואה לתכניות ולפתרונות הקיימים במערכת ועל חדשנותם של עקרונות ההוראה. כמו כן נבחנה דרך פעולתו של המורה במערכת מן השלב הראשוני שבו נהגה

הרעיון, פותח ויושם, ועד לזיהוי התוצאות המוכחות ולפוטנציאל ההפצה וההטמעה של היוזמה במערכת.

צוות השיפוט בחר השנה תשע יוזמות של עשרה מורים ומורות מכל רחבי הארץ.

לכל אחד מן הזוכים מוענק פרס כספי בסך 10,000 ₪ כעידוד ליוזמתו. אנו מקווים כי "פרס המורה היזם", הנערך זו השנה הרביעית, יוסיף ויקדם בקרב המורים ובקרב הציבור חשיפה ראויה של יוזמות חינוכיות בהן אנו מתברכים.

כששפת התיכנות והשפה העברית נפגשים...

יצירת ספר לימוד לפיתוח אפליקציות
שרת/לקוח בשפת C#

למי שאוהב בספר הלימוד עב הכרס בן 500 העמודים, קשה להאמין כי העבודה העצומה שהושקעה בכתיבתו נועדה בראשיתה לתת מענה ל-18 תלמידים בלבד. אלא שעבור יוסף בלאן יוזמה זו נראתה טבעית לחלוטין.

בשנת 2002, כשיצאו לאוויר העולם C# - שפת המחשב החדשה, וסביבת הפיתוח dot net, החליט משרד החינוך לשלב נושאים אלו בתכנית הלימודים. יוסף בלאן, מורה למדעי המחשב בקמפוס החינוכי האנגליקאני, ע"ש הבישוף ריאח שבנצרת, החליט לסלול עבור תלמידיו את הדרך אל השפה החדשה. אלא שבלי ספר לימוד בשפה העברית, נראתה המשימה בלתי אפשרית. יוסף לא הרים ידיים. הוא החליט לנקוט יוזמה ולכתוב בכוחות עצמו את ספר הלימוד הנדרש. לצורך השלמת המשימה נדרשו לו

יוסף בלאן

מורה למדעי המחשב,
הקמפוס החינוכי האנגליקאני
ע"ש הבישוף ריאח,
נצרת

דוא"ל: ballan_yousef@yahoo.com

בזכות הספר ובזכות ההשקעה העצומה של יוסף בתלמידיו, סיימו 18 מהם את לימודיהם בציון 91 וכמה תלמידים אף השתלבו בפקולטות למדעי המחשב בטכניון, בתל-אביב ובאוניברסיטאות יוקרתיות בארה"ב.

הספר זכה לחשיפה רבה באתרי האינטרנט השונים ונחשב לספר הלימוד הטוב ביותר בעברית בתחום dot net. יוסף אף זכה לקבל מכתב הערכה מביל גייטס, נשיאה של חב' מייקרוסופט העולמית. על נייר רישמי של החברה, פנה מר גייטס אל יוסף, הודה לו על סיפרו החשוב, וביקש להדגיש את הערכתו לכותב הספר כמורה וכמעצב של הדור הבא של מפתחי התוכנה.

גם לאחר הצלחתו של הספר לא נח יוסף על זרי הדפנה. כמי שהלימוד וההוראה בוערים בעצמותיו, הוא כבר טורח על שדרוג הספר ל-dot net 3.

על היוזמה לכתוב ולערוך ספר לימוד מעמיק ומקיף בעברית לשפת C# ולסביבת הפיתוח dot net ללא כל תמורה, תוך הקדשת זמן רב לתלמידים ולמורים נוספים בכל רחבי הארץ ויצירת תרומה משמעותית להרחבתה של תכנית הלימודים, ראוי יוסף בלאן להוקרה ולפרס המורה היזם.

שנתיים של מחקר, לימוד, כתיבה, עריכה ופיתוח תרגילים. קשה להעריך את הימים והלילות שעשה יוסף בכתיבת הספר. קשה עוד יותר להעריך את התקציב שנדרש כדי לכתוב ספר שכזה. אלא שיוסף בלאן עסק בכתיבת הספר בזמנו הפנוי בלבד, ללא כל תמורה, ומימן את כתיבתו משכרו כמורה.

בתום שנתיים של עבודה היה בידו ספר רחב יריעה בן 500 עמודים, 16 פרקים ו-36 פעילויות הנגזרות מן העולם הדיגיטלי, המאפשרות לתלמיד לפתח פרויקטים ברמה תעשייתית באופן עצמאי. מרגע שקיבלו התלמידים את הספר לידיהם השתנה עולמם. הספר עורר בהם את יצר הסקרנות וערך להם הכרות עם שפת העתיד. בעזרת התרגילים המאפשרים ללמוד ולהתנסות בפרויקטים מעשיים באופן עצמאי, הם מצאו עצמם שוקדים, לומדים ומתרגלים גם בשעות הפנאי ובחופשות.

בתחילה שימש הספר את 18 תלמידי המגמה להנדסת התוכנה שבבית ספרו של יוסף בלבד. אלא שעם הזמן עשתה לה השמועה על דבר הספר כנפיים, ומורים לתורת המחשב מכל רחבי הארץ החלו מבקשים את הספר ואת עצתו והדרכתו של מחברו. יוסף נענה לכל דורש בחפץ לב. מתוך תחושה של מחויבות אישית הוא כותב מאמרים, עונה לפניות וכמובן הקים אתר אינטרנט העוסק בספר. בזכות הספר נפתחו מגמות חדשות להנדסת התוכנה בבתי ספר נוספים ברחבי הארץ.

מעבר לחשיבותו של הספר כסולל דרך לשפת ה-C# ולסביבת הפיתוח dot net, נודעת לספר חשיבות במספר מימדים נוספים: הספר מספק חומרי לימוד איכותיים ומאתגרים, משמש כלי ללימוד עבור תלמידים ומורים כאחד, מאפשר לתלמיד ללמוד באופן עצמי ומעצים את יכולתו המקצועית כאיש היי-טק לעתיד, מקנה כישורי עבודה וידע טכני ומכשיר את התלמיד לעבודה כמפתח פרויקטים בעולם ההיי-טק המתפתח והדינאמי.

כשרואים באיזו התרגשות מארחים ילדי בית-הספר המקיף גילה את התלמידים הפגועים-נכים מבית-הספר "אילנות", קשה להאמין שהיוזמה לקיים את המפגשים יוצאי הדופן נולדה במקרה. לכבוד יום הולדתו ה-12 של בנה, הלוקה בשיתוק מוחין, החליטה עדי בן דוד, רכזת מדעים וטכנולוגיה מבית-הספר המקיף גילה, ליזום פעילות מיוחדת. היא הזמינה את בני כיתתו של בנה מבית-הספר "אילנות", הסובלים משיתוק מוחין ומפיגור שכלי קל עד בינוני, להשתתף בפעילות במעבדת המדעים בה היא מלמדת. הפעילות עסקה במעבר מצבי צבירה, וכללה יציקות של שוקולד ונרות. תלמידי אילנות הפגינו התרגשות רבה מהפגישה עם הילדים הרגילים ומההזדמנות ללמוד במעבדה מדעית אמיתית. גם תלמידי מקיף גילה גילו עניין רב במפגש עם הילדים החריגים. כבר במהלך המפגש הראשון נוצרו קשרי ידידות בין הילדים ושני הצדדים הביעו רצון עז להיפגש בשנית. כך נולדה היוזמה לקיים מפגשי מדע ויצירה בין תלמידי כיתות ט' מביה"ס מקיף גילה לבין קבוצת תלמידים בני 11-15 מבית-הספר "אילנות".

מאז המפגש הראשון שנערך בנובמבר 2003, נמשכים המפגשים 4 שנים ברציפות. הדרך ליישום היוזמה היתה כרוכה בקשיים רבים, אך למרות זאת הצליחה עדי בן דוד להתגבר על המכשולים, לסחוף בהתלהבותה את התלמידים והמורים, ולקיים את המפגשים בקביעות באשכול פיס גילה. במפגשים אלו באה לידי ביטוי בצורה נפלאה מטרת היוזמה, לקדם יעדים של קבלת החריג ולעודד תרומה והתנדבות לקהילה.

"אילנות" - מפגשים מרגשים בין שני עולמות

מפגשים בין ילדים פגועים-נכים מביה"ס
אילנות לבין תלמידי ביה"ס המקיף גילה

עדי בן דוד

רכזת מדעים וטכנולוגיה,
בית-הספר המקיף בגילה,
עירוני י"ז ע"ש אסתר גרינברג,
ירושלים

א"ל: bendaa01@mcc.huji.ac.il

על היוזמה שביצירת מפגשים בלתי אמצעיים בין ילדים פגועים- נכים לבין ילדים "רגילים" המתבססים על נושאים הנגזרים מתכנית הלימודים, תוך טיפוח סובלנות וקבלת השונה, ראוייה עדין בן דוד להוקרה ולפרס המורה היזם.

התלמידים נפגשים אחת לחודש, ליום לימודים בן שש שעות, ולפעילויות מיוחדות לקראת החגים. כל מפגש עוסק בנושא מדעי הנגזר מתכנית הלימודים במדעים וטכנולוגיה לחטיבת הביניים. קבוצות הלימוד קבועות ומעורבות, כאשר תלמידי גילה מלמדים ומנחים את תלמידי "אילנות".

תלמידי גילה מקבלים הכנה מוקדמת לקראת המפגש עם הילדים הנכים. ההכנה כוללת מידע על הבעיות הרפואיות מהן סובלים ילדי אילנות, והכנה בתחום הרגשי, המוצאת את ביטויה בשיחות קבוצתיות, בכתיבה ובציור. בשל האחריות המוטלת עליהם ללמד, להדגים ולהסביר את נושא השיעור לתלמידי אילנות, הם לוקחים חלק חשוב בהכנה ובהפקה של כל מפגש.

יוזמתה של עדי מזמנת אפשרויות יוצאות דופן למעורבים, הן בתחום החברתי והן בתחום הלימודי. בזכות היוזמה, זוכים תלמידי "אילנות" להשתלב בחברה הרגילה ולהשתתף בשיעורים טכנולוגיים מן המניין, הנערכים במעבדת מדעים משוכללת ומתקדמת, ואילו תלמידי מקיף גילה זוכים לחוויות חברתיות מיוחדות, לטיפול ערכים חינוכיים של סובלנות וקבלת החרג, ולקבלת אחריות על תהליכי ההוראה והלמידה. כמו כן, זוכה הצוות החינוכי של שתי האוכלוסיות לגלות צדדים יפים נוספים בתלמידיו, ומנצל זאת כמנוף לקידום יעדים בתחום המוטיבציה וההישגים.

הצלחת המפגשים אינה נמדדת בערכים כמותיים כי אם במדדים איכותניים כשביעות רצון, הנאה והנעה ללמידה. למרבה השמחה מגיעה הדרישה להמשך הפעלת היוזמה מצד התלמידים עצמם. ביטויים המביעים את התרגשותם מהמפגשים, כמו: "עד היום לא הרגשתי שאני עושה משהו משמעותי בחיים..." "אף פעם לא הרגשתי כל כך יעיל ועוזר", הם רק חלק מן התגובות של תלמידי גילה בעקבות המפגשים. אין ספק, כי תופעה שבה התלמידים עצמם מבקשים לתרום ולסייע לחרג בחברה, אינה עניין של מה בכך במערכת החינוך.

"מוזיטף" - קונצרטים לטף, זה קלאסי

תכנית לימודים מוזיקלית בגן הילדים

לעיתים רחוקות מצליח אדם בעל חזון ויוזמה לחולל תמורה המשפיעה באופן כה חיובי על אורחות חייה של הקהילה בה הוא חי. חגית מאירס, גנת מהישוב קורנית שבצפון, יזמה והקימה מפעל תרבותי-אזורי שהביא לשינוי מהותי בתכנית הלימודים לילדי הגן והדביקה בהתלהבותה קהילה שלמה. תוך שילוב שתיים מאהבותיה הגדולות, ילדים ומוזיקה, יזמה חגית את הקמת ה"מוזיטף", תכנית לימודים מוזיקלית לילדי הגן, שהפכה לשם דבר באזור המועצה האזורית משגב.

המוזיטף הינה תכנית לימודים שנתית המשלבת לימודי מוזיקה בגן עם האזנה ל-4 קונצרטים בשנה. במסגרת התכנית, נהנים הילדים, הגדלים באזור מרוחק ממוקדי התרבות, מחוויה אומונתית-תרבותית מעשירה ויוצאת דופן. הם נפגשים עם אומנים ונגנים, נחשפים לאומנויות ולתרבויות שונות, עורכים הכרות עם כלי הנגינה בתזמורת, לומדים מושגים מתחום המוסיקה ומפתחים את כישוריהם היצירתיים. אין פלא אפוא, שהילדים מצפים בהתרגשות רבה לכל אחד מהקונצרטים. הקונצרט האחרון בשנה נערך בהשתתפות ההורים, ומהווה את השיא בתהליך לימודי-חוויתי אותו עוברים הילדים במהלך השנה.

חגית מאירס

גנת ומנהלת תכנית מוזיטף,
ישובי המועצה האזורית משגב

דוא"ל: myers10@zahav.net.il

במבנה ה"מוזיטף", מרכז מוזיקה שיועד במיוחד לצורך פרויקט זה. כל קונצרט משותף לשניים-שלושה גנים ומשתתפים בו עד 70 ילדים. הקונצרטים ממומנים ע"י תכנית קר"ב והמועצה אחראית להסעות הילדים לקונצרטים, לטיפוח מבנה ה"מוזיטף" ולרכישת הציוד וחומרי הלמידה.

תכנית ה"מוזיטף" מקיפה כיום 30 גנים מהחינוך הממלכתי ו-6 גנים מהחינוך הממלכתי-דתי. לאור דרישת הקהילה והכרת מנהלות בתי הספר בחשיבותה של התכנית, צורפו ל"מוזיטף" גם כיתות א' ו-ב' משלושה בתי ספר באזור. כיום נהנים מן היוזמה כ-1,100 ילדים בני 3 עד 6 מכל המגזרים: חילונים, דתיים, מוסלמים, נוצרים ותלמידים מן החינוך המיוחד.

עשר שנים מתקיימת פעילות ה"מוזיטף" ביישובי המועצה האזורית משגב בניהולה של חגית מאירס, ובזכותה זכו אלפי ילדים בגיל הרך לעבור חוויה לימודית-יצירתית עמוקה ומעשירה שתלווה אותם כל חייהם.

על המעוף והיוזמה שבבניית תכנית ה"מוזיטף" אשר חוללה שינוי רחב היקף בקהילה על כל רבדיה, תוך השקעה אינסופית מעבר לנדרש ממנה, ראויה חגית מאירס להוקרה ולפרס המורה היזם.

ראשית היוזמה בשנת 1995. כנגנת בעלת השכלה מוסיקלית, החליטה חגית לנצל את כישוריה ולקיים קונצרטים מיוחדים לילדי הגן בו עבדה. אלא שהבדידות הכרוכה בחיים ובעבודה בישוב כה מרוחק, עוררו בה את הצורך והכמיהה לתרבות ולעבודת צוות עם גננות אחרות. לכן, משיצאה לשנת שבתון, החליטה לעשות מעשה ולהדק את הקשר עם עמיתותיה לעבודה באזור. היא עברה מיוזמתה מוגן לגן, עשתה נפשות לתכנית והדריכה את הגננות. חברותיה הגננות, שאף הן חשו בדידות וצורך בחיזוק הקשר הקהילתי-תרבותי, התלהבו מן הרעיון והביעו את רצונן להצטרף ליוזמה.

על מנת להמשיך ולפתח את תכניתה, פנתה חגית לאגף החינוך במועצה ולפיקוח במשרד החינוך. הצוותים המקצועיים זיהו את הפוטנציאל שביוזמה ונרתמו לסייע. בעידודה ובהדרכתה של ראש תחום מוזיקה באגף לחינוך קדם יסודי, ובשיתוף פעולה עם מנהלת הקדם יסודי במועצה ורכזת תכנית קר"ב, גובשה תכנית ה"מוזיטף" והוכנסה לתכנית הלמודים לילדי הגן.

תכנית הלימודים השנתית כוללת השתלמות גננות, עבודות הכנה לקראת כל קונצרט, יישום תכני הקונצרטים בגן ויציאה לארבעה קונצרטים במהלך השנה. עד כה הופקו כ-15 קונצרטים המותאמים להתפתחות הילד בגיל הרך. הקונצרטים מתקיימים

כשפנה ראיד מסארוה, מחנך ומורה לפיזיקה בתיכון עתיד רמלוד, למפעל נשר, וביקש סיוע במימון סדנה טכנולוגית עבור חניכיו, לא יכול היה המפעל לסרב לו. ההתלהבות העצומה של ראיד הצליחה לסחוף לא רק את מפעל נשר שנענה לפנייה ברצון, כי אם גם מורים נוספים, ובעיקר את החניכים עצמם.

במסגרת הסדנה הטכנולוגית שיזם ראיד, יוצרים התלמידים מכשירים חשמליים ורכיבים אלקטרוניים, תוך יישום עקרונות מדעיים מעולם הפיזיקה והאלקטרוניקה. הסדנה פועלת בביה"ס מאז ינואר 2004, במימון ובליווי מפעל נשר, ובמהלך שלוש שנות פעילותה מתפתחת כל העת.

את הקמת הסדנה הגה ראיד בעקבות איתור הצורך במציאת תעסוקה ועניין לתלמידים בכיוון שונה מן החינוך העיוני-פורמלי. האווירה הקשה בבית-הספר היא שהכתיבה חיפוש אחר פתרון לא שגרתי לבעיות של אלימות, חוסר מוטיבציה, חוסר תחושת שייכות לבית-הספר ולחברה, פערים גדולים בין תלמידים והבעיה החמורה מכולן - בעיית הנשירה. בית-הספר, שרבים מתלמידיו מגיעים מן השכבות החלשות של המגזר הערבי, הדרוזי והבדואי, סבל מנשירה של כ-19% בשנה. התלמידים החלשים הרימו ידיים והתדרדרו חזרה לרחוב, כשהם מאבדים את הסיכוי האחרון להשתלב במערכת הלימוד וההכשרה המקצועית.

ראיד הבין שעל בית-הספר להציע לתלמידים החלשים מכיתות ט"ו-י"ב, המתקשים במקצועות היסוד, מסגרת אטרקטיבית שתמנע את נשירתם, מסגרת שאינה כלולה במערכת הלימודים הפורמלית. כך נהגה רעיון הסדנה: הסדנה נועדה לפתח את האינסטינקטים הטכנולוגיים של התלמידים ועל-ידי כך לחזק

"נשר" - טכנולוגיה למניעת נשירה ולפיתוח כישורים אישיים

מניעת נשירה ופיתוח כישורים אישיים
באמצעות סדנה טכנולוגית

ראיד מסארוה

רכז פדגוגי, מורה לפיזיקה ומחנך
תיכון עתיד רמלוד,
רמלה

דוא"ל: raid@nana.co.il

ההשתתפות בסדנה והאווירה החיובית שיצר ראיד, השפיעו על גישת התלמידים ועל השקפת עולמם בכל הקשור לבית-הספר ולמערכת היחסים שבין התלמידים למורים. המוטיבציה ותחושת השייכות לבית-הספר עלו ותופעת הנשירה הצטמצמה מ- 19% בשנה"ל 2002-2003 ל- 5% בלבד בשנה האחרונה. תלמידים שנהגו להיעדר בקביעות מופיעים באופן סדיר, ורמת ההישגים בבית-הספר עלתה. בעקבות השינוי ניגשו השנה 11 תלמידים למבחן הבגרות בפיזיקה, וכולם עברו את הבחינה בהצלחה.

סדנת "נשר" היא סיפור הצלחה והצלחה שכיח שותפים לו מורים ומחנכים רבים בבית-הספר. ליוזמה המיושמת בדרך ייחודית זו אין מענה במסגרת מערכת החינוך הפורמלית. היוזמה שמה את התלמיד במרכז המעגל החינוכי ומאפשרת לו להיות אקטיבי, להשתלב בקבוצה ולשתף פעולה עם הזולת, ובכך לעבור תהליך סוציאלי התורם לשינוי הסטיגמה השלילית שדבקה בבית-הספר. בזכות הסדנה זוכים התלמידים בהכשרה שתסלול את דרכם לתעסוקה ופרנסה כאזרחים בוגרים.

על היוזמה שגילה ראיד בהקמת הסדנה וביצירת שיתוף הפעולה עם מפעל נשר, באמצעותה הוכיח כי ניתן לחולל שינוי משמעותי בהשקעה נכונה של משאבים, תשומת לב וחינוך, ראוי ראיד להוקרה ולפרס המורה הזים.

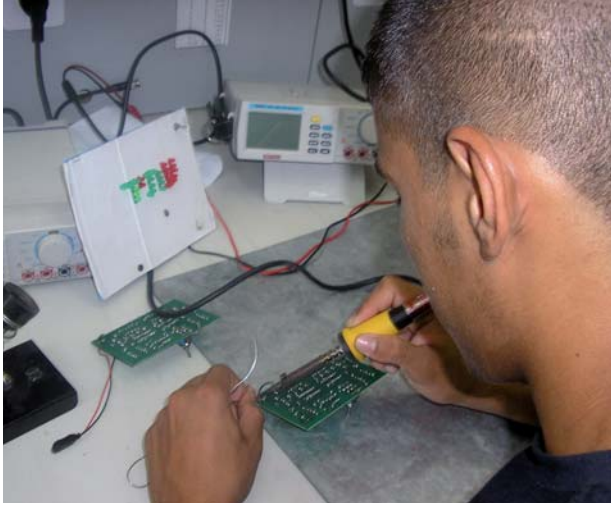
את ביטחונם העצמי, להקנות להם חווית הצלחה, לעודד אותם להגשמה עצמית ולקדם את הישגיהם בלימודים. בנוסף, תורמת הסדנה לגיבוש חברתי, למניעת אלימות, לאזרחות טובה וליצירת אווירה שקטה ונוחה ללימודים.

כיום משתתפים בסדנה כ- 20% מתלמידי בית-הספר, מכיתות ט' עד י"א. תהליך ההנחיה בסדנה, אליה נרתם בהתנדבות גם אחד המהנדסים ממפעל נשר, מבוסס על פיתוח היצירתיות והכישורים הטכנולוגיים של התלמידים. המפגשים נערכים אחת לשבוע, כל מפגש בן שעתיים. אופי העבודה המעשי והאקטיביות הנדרשת, משפיעים על היכולת היישומית של התלמידים ותורמים לשיפור ניכר ביכולותיהם הקוגניטיביות. שיטת ההדרכה ייחודית ומשלבת למידה עיונית עם התנסות חווייתית. על בסיס החומר העיוני שנלמד במקצועות המדעיים, מתכנן התלמיד פרויקט, ובסופו של תהליך בונה, מרכיב ומייצר בעצמו רכיבים ומכשירים חשמליים ואלקטרוניים.

כשמבקרים בתערוכה שעורכים חניכי הסדנה בסוף השנה, נוכחים בהישגים המרשימים אליהם ניתן להגיע עם התלמידים. המוצגים שבנו התלמידים מעוררי התפעלות: גלאי עשן, מכשירי אינטרקום, אזעקות, גלאי פריצה, גלי אור מורחב, אור מאותת, ואפילו דגמים גיאומטריים משוכללים המשמשים כעזרי לימוד למורים בבית-הספר.

ההשתתפות בסדנה והאפשרות להציג את הישגיהם בפני תלמידים, מורים, הורים ומבקרים, מקנות למשתתפים חווית הצלחה, מחזקות את ביטחונם העצמי, מגבירות את המוטיבציה ללמוד ומקנות לכל תלמיד ותלמיד את התחושה ש"אני יכול". מזה שלוש שנים משתתפים החניכים בפרוייקטים ובפעילויות התנדבותיות גם מחוץ לבית-הספר; בשנה שעברה ייצרו שלטים עם המסר "לא לאלימות" ויצאו לעבודות קהילתיות ברחובות לוד ורמלה.

מאז הוקמה הסדנה, שורה על בית-הספר אווירה רגועה ונוחה יותר ללימודים. הפערים החברתיים צומצמו והסדנה תורמת לגיבוש חברתי, למניעת אלימות, לחינוך לערכי אנוש ולאזרחות טובה.

”نشر“ تكنولوجية لمنع تخلف الطلاب وتطوير المؤهلات الشخصية

منع تخلف الطلاب وتطوير المؤهلات
الشخصية بواسطة ورشة تكنولوجية

عندما توجه رائد مصاروة، مربى ومعلم الفيزياء في المدرسة الثانوية ”عتيد رملود“، الى مصنع شركة ”نشر“ وطلب دعماً لتمويل ورشة تكنولوجية عن طلابه، لم يستطع المصنع رد طلبه ورفضه. بفضل الحماس العظيم نجح رائد مصاروة ان يجرف ليس فقط مصنع شركة ”نشر“، الذي استجاب للتوجه برضا ورغبة، وإنما جرف معلمين آخرين، وخاصة الطلاب انفسهم.

في اطار الورشة التكنولوجية الذي يبادر بها رائد مصاروة، يخلق الطلاب الات وادوات كهربائية ومركبات الكترونية، مع تطبيق مبادئ علمية من عالم الفيزياء والالكترونيات. تقام الورشة في نطاق المدرسة منذ شهر كانون الثاني - يناير ٢٠٠٤م، بتمويل ومرافقة مصنع شركة ”نشر“، وخلال ثلاث سنوات من فعالية ونشاط هي تستمر تطورها.

لقد فكر رائد مصاروة باقامة الورشة في اعقاب العثور على الحاجة لاجداد شغل واهتمام للطلاب باتجاه يختلف عن التربية النظرية - الرسمية. الجو الاصعب الذي ساد في المدرسة هو الذي ادى الى البحث عن حل غير عاد متعلق بمشاكل العنف، عدم الدافع والباعث النفسي، انعدام شعور الانتماء للمدرسة وللمجتمع، فجوات كبيرة بين الطلاب، والمشكلة الاكبر - مشكلة التخلف. المدرسة، التي يجيئ العديد من طلابها من الطبقات الضعيفة في الوسط العربي، الدرزي والبدوي، عانت من تخلف نسبته حوالي ١٩ بالمئة من الطلاب سنويا. لقد استسلم الطلاب الضعفاء وتدهوروا رجعة الى الشارع، يفقدون الفرصة الاخيرة للاندماج في اجهزة التعليم والتربية والتاهيل المهني.

لقد وعى وادرك رائد مصاروة انه يجب على المدرسة طرح اطار جاذبي على الطلاب الضعفاء في الصفوف ٩ - ١٢ الثانوية، المستعصين بالمواضيع الدراسية، اطار يمنع تخلفهم، اطار غير مشمول في جهاز التربية والتعليم الرسمي. هكذا ابتكرت فكرة الورشة: الورشة مخصصة لتطوير غرائز الطلاب التكنولوجية وبهذه

رائد مصاروة

مرکز تربوي، المدرسة الثانوية ”عتيد رملود“،
الرملة

raid@nana.co.il

١٩ بالمتة في العام الدراسي ٢٠٠٢ - ٢٠٠٣ الى حوالي ٥ بالمتة فقط خلال العام الاخير. كان طلاب يتعدون الغياب بشكل دائم والان يحضرون بانتظام، وارتفع مستوى الانجازات. في اعقاب التغير تم امتحان هذا العام ١١ طالبا في امتحانات "البحروت" بمواضيع الفيزياء، وجميعهم نجحوا في الامتحان.

ورشة "نيسر" هي قصة نجاح وانقاذ، والان يشاركها ويساهم بها العديد من مربي ومعلمي المدرسة. للمبادرة المطبقة بالطريقة الوجدانية هذه ما من رد في اطار جهاز التربية والتعليم الرسمي.

هذه المبادرة تضع الطالب في قلب الحلقة التربوية وتعطيه الفرصة ان يكون فعالا ونشطاً، ان يندمج بالمجموعة ويتعاون مع الغير، وهكذا يمر عملية اجتماعية تساهم بتغيير ومسح وصمة العار التي تلصقت بالمدرسة. بفضل الورشة يكتسب الطلاب على تاهيل يشق طريقهم لشغل ومعيشة كمواطنين بالغين.

بفضل مبادرة رائد مصاروة باقامة الورشة وبصنع التعاون مع مصنع شركة "نيسر"، بواسطتها اثبت انه يمكن خلق تغيير جوهرى ولموس باستثمار صحيح للموارد، الاهتمام التربية والتعليم، بفضل هذه المبادرة يليق رائد مصاروة لاحترام وتقدير ولجائزة المعلم المبادر.

الطريقة تقوي ثقتهم الذاتية، تكسبهم تجارب النجاح، تشجعهم على التجسيد الذاتي وتطور انجازاتهم الدراسية. وبالإضافة، تساهم الورشة بالتبلور الاجتماعي، منع العنف، مواطنة حسنة وخلق جو هادئ ومريح للدراسة والتعليم.

يشترك الان في الورشة حوالي ٢٠ بالمتة من طلاس المدرسة، من الصفوف ٩ - ١١ الثانوية. عملية التوجيه في الورشة، التي تطوع اليها كذلك احد مهندسي مصنع شركة "نيسر"، مبنية على تطوير ابداعية ومؤهلات الطلاب التكنولوجية. تتم اللقاءات مرة اسبوعيا، يستمر كل لقاء ساعتين. تؤثر طبيعة العمل العملي والفعالية المطلوبة على قدرات الطلاب التطبيقية وتساهم بالتحسين الملحوظ بقدراتهم الادراكية. اسلوب التدريب وحداني ومختصر وهو يدمج دراسة نظرية مع ممارسة تجريبية. على اساس المواد النظرية المدروسة في المواضيع العلمية يخطط الطالب مشروعا وفي نهاية العملية هو يقيم، يركب ويخلق بنفسه مركبات، الات وادوات كهربائية والكترونية.

خلال زيارة للمعرض الذي يقيمونه طلاب الورشة في نهاية السنة تظهر الانجازات الرائعة التي يمكن بلوغها وتجاوزها مع الطلاب. المعارض التي بناها الطلاب مدهشة: مكشاف دخان، اجهزة الاتصال الداخلي ("الإنتركوم")، صفارات الانذار، مكشاف اختراق، مكشاف ضوء موسع، ضوء الاشارة وحتى موديلات شكلية متقنة ومحكمة مستخدمة كمواضيع تعليمية لمعلمي المدرسة.

المشاركة في الورشة والفرصة والامكانية لعرض انجازاتهم امام طلاب، معلمين، آباء وزوار، تمنح المشاركين تجربة من النجاح، تقوي ثقتهم الذاتية، تشدد الدافع للتعليم وتكسب لكل طالب من الطلاب الشعور "انا استطيع".

منذ ثلاث سنوات يشترك الطلاب في مشاريع ونشاطات تطوعية حتى خارج المدرسة، في العام السابق خلقوا لافتات مع الرسالة "لا للعنف"، وخرجوا لعمليات اجتماعية في شوارع مدينتي اللد والرملة.

منذ اقامة الورشة يسود في المدرسة جو من الهدوء واللفظ الاكثر بخصوص التعليم. تقلصت الفجوات الاجتماعية والورشة تساهم بالبلورة الاجتماعية، بمنع العنف، بالتعليم للقيم الانسانية وبالمواطنة الحسنة.

الاشتراك في الورشة والجو الايجابي الذي يخلقه رائد مصاروة اثارا على نهج الطلاب وانطباعهم في كل ما يتعلق بالمدرسة والعلاقات بين المعلمين والطلاب. ارتفع الدافع وشعور الانتماء للمدرسة وتقلصت ظاهرة التخلف من حوالي

הוראה מתוקשבת - הדרך להגביר את כוח המשיכה של פיזיקה

פיתוח והפעלה של אתר האינטרנט
"לומדים אלקטרוניקה ופיזיקה"

אורית ניטצקי

מורה לפיזיקה,

תיכון אורט קריית ביאליק

דוא"ל: oritn@zahav.net.il

כתובת האתר: <http://elecomp.ort.org.il>

עבור אורית ניטצקי, מורה לפיזיקה באורט קריית ביאליק, ועבור תלמידיה, יום הלימודים איננו מסתיים עם הצלצול. אורית ותלמידיה ממשיכים את "הקשר הפיזיקלי" שביניהם גם בשעות אחר-הצהריים והערב, באמצעות אתר האינטרנט "לומדים אלקטרוניקה ופיזיקה". עד כמה מעורבים התלמידים באתר, ניתן ללמוד מן העובדה כי ביוני 2006 נרשם מספר שיא של 7791 כניסות לאתר. אין פלא, אם כן, שהאתר נבחר לאחד מ-100 הפרויקטים החינוכיים המתקדמים המובילים בארץ.

אתר האינטרנט "לומדים אלקטרוניקה ופיזיקה", שיזמה והקימה אורית ניטצקי, זוכה לפופולאריות עצומה ולזכותו ניתן לזקוף מהפך של ממש בהישגיהם של תלמידי בית-הספר. האתר משופע באנימציות, סימולציות, הדגמות, הרצאות, דפי תרגילים, קישורים לאתרים בינלאומיים ודוגמאות של מבחנים בנושאים כמו אופטיקה, מכניקה וחשמל. השימוש בסימולציות ובאנימציות השאולות מעולם משחקי המחשב, מאפשר להדגים ולתרגל תופעות שקשה להדגים בכיתה בדרך ידידותית ומובנת. האתר מתעדכן כל העת ופתוח גם לתלמידים מחוץ לבית-הספר ולכל דורש. בזכות השימוש באתר עלה מספר התלמידים הלומדים פיזיקה ברמת 5 יחידות לימוד במגמות אלקטרוניקה ומחשבים מ-20% ל-70%, וציוני התלמידים בבחינת הבגרות מדברים בעד עצמם: 84.9 במכניקה, 83.3 בחשמל, 83 בקרינה וחומר ו-91.7 במעבדה.

מקבלת מידי יום, בשעות שאחרי הלימודים, שעה שהיא פוגשת את תלמידיה בפורום האתר, באמצעותו הם מפנים אליה שאלות ומקבלים ממנה עצות ותשובות. בהתלהבותה, סחפה אורית שלשה מורים נוספים לפעילות האינטראקטיבית באתר, וביחד הם מנחים כ- 400 תלמידים מכיתות י', י"א ו- י"ב. התלמידים זוכים לתמיכה ממוריהם בשעות אחר-הצהריים והערב, כל ימות השבוע, כולל סופי שבוע וחופשות.

במקביל לפיתוח האתר, שכנעה אורית את הנהלת בית-הספר לפתוח מסלול ללימודי פיזיקה ברמה של שלוש יחידות לימוד, על מנת לאפשר לתלמידים להמשיך במסלול י"ג-י"ד ולשפר את סיכוייהם להתקבל למכללות ההנדסה. המהלך אכן הצליח והתלמידים שניגשו לבחינה ברמה של שלוש יחידות השיגו ציון ממוצע של 84.8.

על היוזמה להקמתו והפעלתו של אתר האינטרנט "לומדים אלקטרוניקה ופיזיקה", ראויה אורית ניטצקי להוקרה ולפרס המורה היזם.

לפני כשלוש שנים, אורית שלימדה פיזיקה בחטיבה העליונה, גילתה כי רבים מן התלמידים במגמות הטכנולוגיות אינם יכולים להמשיך במסלול י"ג-י"ד בשל מחסור בציון בפיזיקה. התלמידים התקשו בלימודים ברמת חמש יחידות לימוד, נשרו מן המקצוע, וללא ציון בפיזיקה לא התקבלו ללימודי ההמשך.

מצב זה הדליק נורה אדומה אצל אורית. היא הבינה כי עליה לחפש עבור תלמידיה דרכים חדשות שיאפשרו להם לפרוץ את מחסום הפחד והכישלון. העתיד, היא האמינה, נמצא באינטרנט ובשיטת ההוראה המתוקשבת. כדי להתמודד עם בעיית הנשירה מחד ולהעלות את ההישגים הלימודיים מאידך, יזמה אורית שני מהלכים: הקמה והפעלה של אתר אינטרנט מלווה מקצוע, ופתיחה של מסלול לימודים ברמה של שלוש יחידות לימוד.

בחודש ספטמבר 2004 עלה לרשת האתר "לומדים אלקטרוניקה ופיזיקה" שהקימה אורית. למרות שהיקף משרתה 32 שעות שבועיות בלבד, הקדישה אורית להקמת האתר חודשים של עבודה ללא כל תמורה. את התמורה והסיפוק האמיתי היא

"ובלכתך בדרך" - חוברת שווה זה"ב לבטיחות בדרכים

חוברת הלכה יומית
לחינוך לבטיחות בדרכים
ברוח ההלכה

מידי שנה, גובה הקטל בדרכים קורבנות יקרים. גם בישיבת הדרום שברחובות מכירים את הבעיה הכואבת. בשנים האחרונות נפגעו כמה מן התלמידים בתאונות, ואלחנן פרינץ, רכז הבטיחות בדרכים של הישיבה, חיפש דרך להתמודדות עם התופעה. אומנם המועצה הלאומית למלחמה בתאונות הדרכים משדרת פרסומות בנושא, אלא שהן פחות נגישות לציבור הדתי שאינו צופה בטלוויזיה. גם תוכנית הלימודים המומלצת על-ידי משרד החינוך, אינה מתאימה למגזר הדתי.

כמי ששייך בעצמו למגזר הדתי, ומכיר היטב את אורחות המגזר, הבין אלחנן כי כאשר הציבור הדתי רואה שנושא כלשהו מעוגן בהלכה, הוא מתייחס אליו ברצינות וכחובה. לכן האמין כי רק באמצעות חיבור המקורות היהודיים לסוגיית הבטיחות בדרכים יצליח ליצור את השינוי הגדול בהתייחסות ובגישה לנושא. לשם כך יזם את הוצאתה לאור של החוברת "ובלכתך בדרך", העוסקת בחינוך לבטיחות בדרכים ברוח ההלכה.

על מנת להוציא את היוזמה מן הכוח אל הפועל, פנה אלחנן אל בנינים חשובים, הנחשבים מגדולי הדור, וקיבל את סיועם בחקר

אלחנן פרינץ

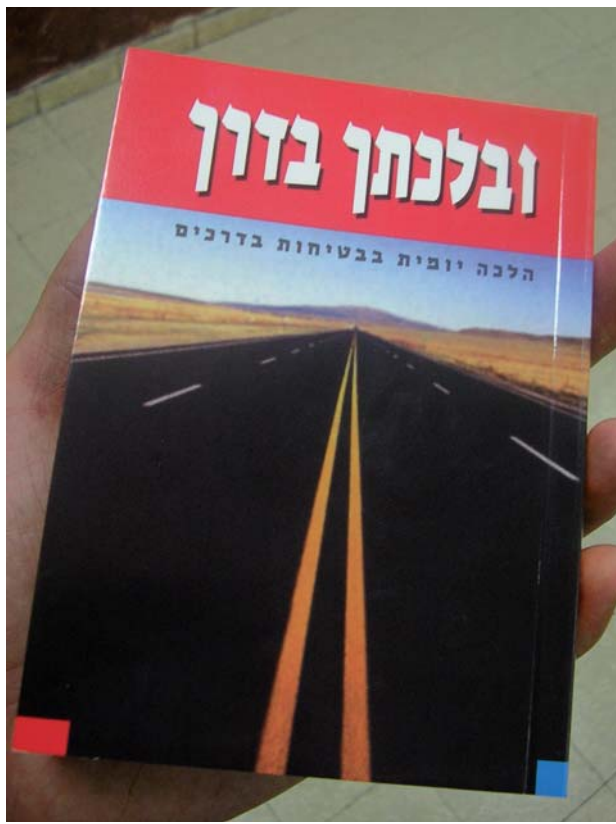
מחנך ורכז בטיחות בדרכים,
"ישיבת הדרום",
רחובות

דוא"ל: elchanan27@walla.com

בתנועות נוער ונהגים מקצועיים. ארגון "יד שרה" לדוגמא, חילק את החוברת לכל הנהגים בארגון.

אלחנן השקיע חשיבה בכל פרט ופרט ביצירת החוברת, כדי להקל על הנהגים, התלמידים וכל המשתמשים לשאת את החוברת עימם כל העת בתיק או ברכב, אף עיצב אלחנן את החוברת במהדורת כיס קטנה ונוחה לשימוש. אין ספק כי החוברת, שהודפסה לראשונה בסיוון התשס"ו (יוני 2006), הצליחה לחולל בתוך שנה בלבד שינוי משמעותי בגישתם של התלמידים לנושא הבטיחות בדרכים.

על היוזמה להוציא חוברת מיוחדת עבור תלמידי המגזר הדתי בנושא הבטיחות בדרכים, תוך הטמעת הנושא בתכנית הלימודים והפיכתו לשיעור יומי, ראוי אלחנן פרינץ להוקרה ולפרס המורה היזם.

ההלכתי של הבטיחות בדרכים וקדושת החיים - צעד הכרחי, לאור העובדה כי האדם הדתי מתייחס לסוגיות המעוגנות בהלכה ברצינות רבה, ורואה חובה לקיימן.

אלחנן האמין כי על מנת להטמיע את המודעות לנושא הבטיחות בדרכים, צריך תהליך הלמידה להיות רצוף ויום-יומי. לשם כך חילק את הנושאים בחוברת להלכות יומיות. ימים כלילות עשה אלחנן בכתיבה ובעריכה של ההלכות היומיות המובאות בחוברת. ההלכות עוסקות במגוון רחב של נושאים אקטואליים: נסיעה בטרמפים, רכיבה על אופנוע, נהיגה במצבי עייפות ושיכרות, הודעה לרשויות על נהג המפר את חוקי התנועה, עזרה לבעל רכב שנתקע, החובה לתלות ברכב שלט "נהג חדש", ועוד.

הדיון היום-יומי בהלכות המובאות בחוברת "ובלכתך בדרך" הפך לחלק אינטגרלי משגרת הלימודים בישיבה. בכל 19 הכיתות נפתח יום הלימודים בדיון בהלכה יומית אחת מן החוברת. תוך כדי ליבון הסוגיות עולה המודעות לסכנות הצפויות בדרך, ונדונים כללי ההתנהגות הרצויים והמומלצים. למרות שלדיון בהלכה היומית אמורה כל כיתה להקדיש מספר דקות בלבד, נמשך הדיון בדרך-כלל על פני השיעור הראשון כולו.

לימוד ההלכות היומיות השפעה של ממש על התנהגותם של התלמידים. הם מעידים כי כיום הם מקפידים על חגירת חגורה במושב האחורי, חובשים קסדה בעת רכיבה על אופניים ונוקטים משנה זהירות בעת פתיחת דלת המכונית בעלייה ובירידה מן הרכב. העובדות מלמדות כי בשנת 2006 לא נפגע אף תלמיד מתלמידי הישיבה בתאונת דרכים.

מאז יצאה החוברת "ובלכתך בדרך" לאור, היא זכתה להמלצתם של גדולי הדור מכל החוגים: הרב עובדיה יוסף שליט"א, הרב שמחה קוק שליט"א, הרב יעקב אריאל שליט"א והרב יצחק זילברשטיין שליט"א. משרד החינוך והעירייה המליצו על היוזמה בחום. קיים ביקוש רב לחוברת, שנועדה במקורה לשמש את תלמידי ישיבת דרום, והיא משמשת אלפי תלמידים במוסדות החינוך הדתיים והחרדיים, מאות מורים ומחנכים, רבנים, חניכים

לא בכל בית-ספר נדרשים תלמידים בני 14 ללבוש מדים, לצעוד בשלשות, ולסור למשמעת קפדנית. עזיבת החממה הביתית והמעבר למסגרת הצבאית גורמים לתלמידים החדשים תחושות של בלבול וחוסר וודאות. אין פלא אפוא, שהנקלטים במכללה הטכנולוגית של חיל האוויר זקוקים לסיוע ולליווי אישי כדי להסתגל לבית-הספר הצבאי. היועצות החינוכיות אורלי רדליך ואולגה צברי זיהו את הבעיה, ובמאי 2004 החליטו להקים מנגנון התנדבותי ייחודי שיסייע בקליטת התלמידים החדשים.

המנגנון, אותו מפעילות אורלי ואולגה בהתנדבות, מונה 25 חונכים הפועלים אף הם בהתנדבות. החונכים, מכיתות י"א ו-י"ב, מלווים את תלמידי כותת ט' ו-י', ומסייעים בתהליך קליטתם מיום ההרשמה לבית-הספר. הם מקבלים את פניהם בימים הראשונים ללימודים ומסייעים להם לעמוד במטלות בסיסיות כמו לבישת מדים ועמידה בשלשות. בהנחייתן ובפיקוחן של היועצות הם מעניקים לחניכים הנקלטים תמיכה רגשית, מנהלים איתם שיחות אישיות ואף מסייעים להם בלימודים. את התמיכה והסיוע מעניקים החונכים לחניכים הצעירים בהפסקות שבין השיעורים, לאחר שעות הלימודים ובחופשות. על מנת להכשירם לשמש כחונכים, מעבירות אורלי ואולגה לחונכים, המכונים בבית-הספר "חניכים יועצים", סדנאות הכשרה ייחודיות העוסקות בפיתוח מיומנויות אישיות, תקשורת בין-אישית וכדומה. ההכשרה המתמשכת מחזקת את כישורי המנהיגות של החונכים, מקנה להם את היכולת לזהות קשיים ומצוקות ומעניקה להם את הידע הנדרש למילוי תפקידם.

בכל שנה בוחרים החונכים את הצוות המוביל את המנגנון - יו"ר ושלושה ראשי צוותים. הצוות המוביל, בהנחיית היועצות, מפעיל אותם, מסייע להם בפתרון בעיות, מפקח על עבודתם בשטח ומעריך את עשייתם באמצעות עריכת משובים. החונכים

חניכים חונכים - היועצות שמנהיגות את קבוצת המנהיגים

פרויקט מנהיגות

וחונכות חברתית-אישית בית-ספרית

אורלי רדליך
יועצת חינוכית,

אולגה צברי

יועצת חינוכית ומורה להיסטוריה,

המכללה הטכנולוגית של חיל-האוויר,
חיפה

דוא"ל: redlich66@gmail.com

כמו-כן, חברי הקבוצה מוצאים בפעילותם מקור לסיפוק ולגאווה. כמובן, מאפשרת להם הפעילות למלא תפקיד אחראי, לחתור למציאות ולבטא את מנהיגותם ויכולותיהם. בעקבות הצלחתם, הורחב תפקידם והם עוסקים גם בייצוג בית-הספר, בליווי משפחות ביום הפתוח, ובהנחיית מערכי חינוך בכיתות בנושאים ערכיים כגון המסע לפולין והסכנות הטמונות באלכוהול ובסמים.

לאור הפופולריות הגבוהה לה זוכים חברי הקבוצה, אין זה מפליא שרבים מתלמידי בית-הספר שואפים להצטרף אליהם. מידי שנה, פונים כ- 50 תלמידים לאורלי ולאולגה, בבקשה לקחת חלק במנגנון ההתנדבותי, אלא שעשרה בלבד עוברים את תהליך המיון. את המוטיבציה להתנדב שואבים התלמידים מן הדוגמה האישית שהם נוטלים מאורלי ואולגה.

את השעות הרבות שמשקיעות אורלי ואולגה בעריכת הסדנאות, בהנחיית החונכים ובהכשרתם, הן עושות בהתנדבות וללא תמורה חומרית. חיובו של המקבל והצלחתו של המסתייע הם התמורה לפועלן. בהתמדה, בעקביות ובנדיבות שהן מגלות, הן מצליחות להלהיב ולסחוף אחריהן את קבוצת החונכים המתנדבים.

על היוזמה שגילו אורלי ואולגה ביזום ובהקמה של מנגנון החניכים החונכים הייחודי, אותו הן מיישמות תוך הפגנת רוח התנדבות המשמשת השראה לקבוצת החונכים המתנדבים, ראויות אורלי ואולגה להוקרה ולפרס המורה היזם.

פועלים בצוותים של שניים-שלושה חברים. כל צוות אחראי על אחת מכיתות ט', ומלווה אותה לאורך השנה כולה.

אומנם בבתי-ספר רבים מתקיימות פעילויות של חונכות, אלא שהן מוכרות יותר בבתי הספר היסודיים. המנגנון שהקימו אורלי ואולגה הוא מנגנון ייחודי מסוגו - מדובר בקבוצה איכותית של מתבגרים, העוברים הכשרה מיוחדת בתחום הסיוע החינוכי ופועלים למען הסיפוק שבנתינה. הפעילות מתבצעת במשאבים הקיימים בלבד, ומתבססת על רצף והמשכיות בהרכב הקבוצה, בתהליכי ההכשרה ובאופי המטלות. החניכים החונכים מבצעים את תפקידיהם במסירות ובהתמדה, ולכן, למרות ריבוי המטלות, כמעט שאין פרישה מהתפקיד.

על התמיכה שמעניקים המתנדבים לחניכיהם ניתן ללמוד ממשובי החניכים: "היה לי ממש קשה בהתחלה והם עזרו לי המון, לימדו אותי איך ללבוש מדים ולקשור שרוכים, דיברו איתי ועודדו אותי". "אני ממש מעריך ורוצה להיות כמותו, הוא אדם משכמו ומעלה". המשובים מעידים כי החונכים משמעותיים לחניכים הנקלטים, מקלים על הסתגלותם ומהווים גורם זמין לסיוע.

גם הצוות החינוכי מברך על תרומתם למערכת. קבוצת המתנדבים נחשבת בבית-הספר לאליטה מנהיגותית, בעלת מודעות חברתית, המונעת על-ידי ערכים של תרומה ונתינה.

קוסמטיקה - המקצוע שמחולל הרבה יותר משינוי קוסמטי

מגמה לקוסמטיקה משולבת לנערות

כוכבה שגיא

יועצת תעסוקה ומורה לקוסמטיקה
המרכז החינוכי-טכנולוגי לנוער "מפנה",
ירושלים

דוא"ל: sagih@012.net.il

כששואלים את כוכבה שגיא, יוזמת ומקימת המגמה ל"קוסמטיקה משולבת" במרכז החינוכי טכנולוגי לנוער "מפנה" שבירושלים, מה מעיד על הצלחתו של מפעל חייה, היא מציינת בגאווה את הישגיהן של תלמידותיה. י' - השלימה בגרויות ועובדת כקוסמטיקאית, א' - קוסמטיקאית במספרה, ב' ו- ל' מתכננות לפתוח במשותף מכון יופי, ו- א' כבר פתחה מכון לקוסמטיקה משל עצמה.

אין זה מקרה שכוכבה שומרת על קשר עם תלמידותיה. מאז יזמה והקימה בשנת 1998 את המגמה לקוסמטיקה, היא משמשת עבור תלמידותיה מורה, מחנכת, מדריכה מקצועית ו"אימא שניה".

בעבודתה כיועצת לתעסוקה גילתה כוכבה כי למערכת החינוך אין פתרון עבור נערות בסיכון שנשרו ממסגרות חינוך פורמליות. במרכז החינוכי-טכנולוגי "מפנה", הנחשב לתחנה האחרונה לטיפול בנוער מנותק, פגשה כוכבה בנערות מרקע קשה ששיוועו לעזרה. למרות גילן הצעיר היו חלק מן התלמידות בעלות עבר פלילי, השתמשו בסמים וחיו בשולי החברה. רובן אובחנו כסובלות מליקויי למידה, כחסרות מוטיבציה וכבעלות דימוי עצמי נמוך. חרף העובדה שמצבן נראה כחסר סיכוי, היתה כוכבה נחושה בדעתה להציל את הנערות ולהעניק להן

הזדמנות לחזור למוטב ולרכוש מקצוע לחיים. היא חיפשה תחום מקצועי שיתאים לכישוריהן, יעניק להן הצלחה ויהווה חוויה מתקנת למעגל הכישלונות שהיה מנת חלקן עד אותה עת. עתיד הנערות, האמינה כוכבה, טמון בכיוון של טיפוח החן והיופי, תחום הקרוב לליבן.

בהיותה מורה לקוסמטיקה למבוגרות, החליטה כוכבה לשלב את ניסיונה בחינוך ובקוסמטיקה. היא יזמה הקמת מגמה חדשנית, יחידה מסוגה בארץ, לנערות בגיל בית-הספר התיכון. היוזמה נחשבת למהפכנית, שכן מקצוע הקוסמטיקה נועד עד אז למבוגרות בלבד, וכוכבה בנחישותה הרבה הצליחה לשכנע את המערכת לערוך את השינוי.

בעזרת תרומות בנתה כוכבה סביבת לימודים ייחודית שחציה כיתת לימוד וחציה מכון קוסמטי משוכלל ומאובזר במכשור חשמלי, במיטות, בעגלות טיפול ובעמדת עבודה לטכנאות ציפורניים. הנערות לומדות את כל מקצועות הקוסמטיקה: איפור, טיפולי פנים וגוף, הרחקת שיער, פדיקור, ובנייה וקישוט ציפורניים. סדנת בית-הספר פתוחה לקהל הרחב, ובשעות אחר-הצהריים מקבלות התלמידות לקוחות לטיפולים תמורת תשלום סמלי. כמו-כן לוקחות התלמידות חלק במפעלי התנדבות ומשתתפות בהשתלמויות ובקונגרסים ארציים ובין-לאומיים הנערכים על-ידי ארגוני הקוסמטיקה.

מגמת הקוסמטיקה בניהולה של כוכבה התקבלה על-ידי התלמידות בהתלהבות רבה. למרות שלא היו מורגלות בציות למסגרות והיו חסרות הרגלים של למידה, נשאבו הנערות אל המקצוע ונשבו בקיסמו. באמצעות הטיפול והמגע המרפא שהן מעניקות לאחרת, המבוסס על קרבה פיזית אינטימית אך מכבדת, הן עוברות תהליך של שיקום הדימוי העצמי. בדרך זו הן מתנסות במגע בו הן הקובעות והמחליטות, וחוות לראשונה בחייהן את תחושת ההצלחה של מי ששולט בגורלו.

המגמה, הפועלת זו השנה התשיעית, נחשבת לסיפור הצלחה. מחזור הלימודים הינו תלת שנתי ובסיומו מוענקת תעודת גמר ממשלתית עם סיווג מקצועי של משרד התמ"ת למקצועות הקוסמטיקה. בעתיד אף מתוכננת השתלבות המגמה בתוכנית משרד הבריאות להפוך את מקצוע הקוסמטיקה למקצוע פרה-רפואי.

הבוגרות הרבות שהשתלבו במקצוע, פתחו עסקים ושוב למעגל החיים הנורמטיבי, הן ההוכחה כי ביכולתו של מורה בעל חזון לחולל את השינוי וליזום הקמת מסגרות חינוכיות ייחודיות המצילות חיים.

על היוזמה להכניס שינויים במערכת ולהקים מגמת קוסמטיקה מיוחדת לבנות נוער בסיכון, שמחזירה אותן למוטב ומעניקה להן מקצוע לחיים, ראויה כוכבה שגיאה להוקרה ולפרס המורה היזם.

יוצרים סרטים, מצילים חיים

תלמידי כיתות אתגר
מפיקים סרטים אישיים

תלמידיו של דורון שריפי בכיתת "אתגר" אינם צריכים לכתוב תסריט בדיוני כדי ליצור עלילה מרתקת לסרט הגמר איתו הם ניגשים לבחינות הבגרות. את התסריט הכואב והמדמם כותבים עבורם החיים. אחת התלמידות בחרה להפיק סרט על מרכז גמילה מסמים, שם שוהה אחיה. סרטו של תלמיד שאביו נפטר ממחלת הסרטן עוסק בחוויה האישית הכואבת, ותלמידה שאחיה מצא את מותו כתוצאה מפליטת כדור, מספרת על רגעי האימה, עת מצאה אותו מתבוסס בדמו בחדרו.

מזה שבע שנים משמש דורון שריפי כמחנך ומורה לתקשורת של תלמידי כיתות י"א ו-י"ב במסגרת כיתות "אתגר" באורט מעלות. מרביתם ילדי העלייה מחבר העמים וילדי דור שלישי ורביעי לעלייה הגדולה מצפון אפריקה, שחוו כישלונות הן בתחום הלימודי והן ביכולת ההשתלבות בחברה. כמי שנושא בעצמו סיפור חיים טעון, מאמין דורון בכוחה של היצירה להביא מרפא לתחושת הכישלון המלווה אותם. תובנה זו הביאה אותו

דורון שריפי

מורה לתקשורת,
אורט מעלות

דוא"ל: donat@012.net.il

הבגרות הראשונה בתקשורת, ובשנת 2006 עברו 23 תלמידים שלוש יחידות לימוד תשעה תלמידים עברו בהצלחה חמש יחידות לימוד. משנה לשנה מצטרפים תלמידים נוספים למסלול לבגרות, ודורון משקיע בהם שעות רבות ללא לאות וללא תמורה. חלק ניכר ממלאכתו נעשה בהתנדבות בשעות אחרי-הצהריים והערב.

תלמידי אתגר, שבעבר זכו לחוסר הערכה מצד החברה, זוכים כעת לחיבוקים ולטפיחות עידוד ממורים, מתלמידים ומכל צוות בית-הספר. טעם ההצלחה מעניק להם תקווה ורצון לזכות באהדה נוספת. תלמידים שבילו את רוב זמנם במסדרונות בית-הספר או ברחובות העיר, מוצאים כעת עניין ותוכן בתחום המדבר אליהם ושדרכו הם מספרים את סיפורם.

על היוזמות יוצאות הדופן של דורון, האחת - לתת בידי תלמידי אתגר מצלמה כדרך ביטוי למצוקותיהם ולכישורים היצירתיים, והשנייה - להקים מגמת תקשורת יוקרתית ולהתאימה לכישוריהם של תלמידיו, תוך שהוא משמש מחנך, יועץ ומציל נפשות, ראוי דורון שריפי להוקרה ולפרס המורה היזם.

להציע להנהלת בית-הספר תכנית לימודים חווייתית ומקורית שמטרתה לאפשר לתלמידי "אתגר" להביע את מצוקותיהם באמצעות סרטי תעודה אישיים. עם הזמן התגבשה התכנית וכיום היא נחשבת למגמת תקשורת יוקרתית שבוגריה ניגשים עם סרטי הגמר לבחינות הבגרות.

עד הגעתו של דורון לאורט מעלות כמורה מחליף, יועדה לתלמידי כיתות האתגר תכנית לימודית עיונית שלא התאימה לצורכיהם הנפשיים והרגשיים. התכנית החווייתית שבנה עבורם דורון חוללה מהפכה. על מנת לגרום לתלמידים להיפתח וליצור, הביא דורון מביתו גיטרה ואורגן חשמלי ופתח בפניהם צוהר אל עולמות חדשים. הם נחשפו לתיאטרון, פסיכודרמה, שירה, משחק, קולנוע, מוסיקה, צילום ועריכה. בשל מחסור בתקציב, נאלץ דורון לגייס בעצמו משאבים לרכישת ציוד בסיסי, בנה חדר תקשורת ואיורגן ציוד להפקות ווידאו. התלמידים קיבלו לידיהם מצלמה, התנסו בהפקות וידאו והשתלבו במגזין קהילתי ששודר בכבלים. תוך כדי לימודים ויצירה התגבשה תכנית הלימודים למגמת תקשורת של ממש. בשלב ראשון נלמדים מקצועות הצילום והעריכה, התסריטאות, הבימוי וההפקה, ולאחר מכן חותמים התלמידים על ציוד צילום ויוצאים לצלם סרט אישי מחוץ לתחומי בית-הספר. הסרטים חושפים חוויות של דחייה, אלימות, יתמות וניתוק חברתי. דווקא בשל ההתמודדות עם הנושאים הקשים מהווה המצלמה קרש הצלה עבורם. התלמידים, שחלקם הגיעו מן החינוך המיוחד, חלקם נשרו ממסגרות לימודיות וחלקם אף הסתבכו עם החוק, החלו לפרוח כשנכנסו לתהליך היצירה וההפקה.

דורון, שהבחין כיצד תלמידיו מפתחים בטחון עצמי וגאווה בעקבות ההצלחות שחוו, החליט לסלול עבורם את הדרך לבחינות הבגרות. מה שנראה כחלום רחוק הפך למציאות. החל משנת 2002 הוא מגיש תלמידים לבגרות עיונית ומעשית בתקשורת. בשנת 2004 עברו 22 תלמידים מתוך 23 את יחידת

חברי ועדת ההיגוי בפרס המורה היזם

יושבי ראש: ליאון רקנאטי ופרופ' יעקב קופ
מנהלת הפרס: לירז לסרי

חברי הועדה

בנימין אמיר, לשעבר סמנכ"ל משרד החינוך והתרבות וראש המינהל הפדגוגי

אבי בטלהיים, מ"מ וסגן עורך "מעריב"
גילה בן הר, מנכ"ל מט"ח

ד"ר אסתר גוסרסקי, לשעבר סגנית נשיא מכללת קיי, באר שבע
ד"ר שמואליק ויס, מנכ"ל עמותת חינוך לפסגות

ד"ר מירי לרנר, מרצה בכירה ליזמות. מלמדת באוניברסיטת תל-אביב ובמכללה האקדמית תל-אביב-יפו

בני מורן, חבר הנהלת עמותת תפוח, מנכ"ל BMP וחבר הנהלת עמותת גלופ

פרופ' דוד נבו, לשעבר המדען הראשי במשרד החינוך וראש בית הספר לחינוך באוניברסיטת תל-אביב

דיטה סלמן, יזום וניהול פרויקטים חינוכיים, ייעוץ וליווי למנהלי בתי-ספר

אסתר פפר, מנכ"ל חברת S.T.C - ייעוץ ופיתוח עסקי-טכנולוגיה וחינוך. לשעבר אחראית מגזר החינוך ב-IBM ויו"ר מו"ח

רוני קלינסקי, מנהל תחום החינוך בקרן רש"י
לאה רחנברג, סמנכ"ל וראש המינהל הפדגוגי במשרד החינוך

חברי המועצה הציבורית

משרד החינוך

פרופ' יולי תמיר, שרת החינוך

שמואל אבואב, מנכ"ל משרד החינוך

שלטון מקומי

מוטי אביסרור, עסק פרטי, לשעבר ראש עיריית ירוחם

זאב בילסקי, יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית

אברהים ג'ראבעה, מנהל בית הספר שגב שלום א', לשעבר מנהל מחלקת החינוך במועצה האזורית שגב

יעל גרמן, ראש עיריית הרצליה ויו"ר ועדת החינוך במרכז לשלטון המקומי

ארגוני המורים

ריקי אייגנר, משנה ליו"ר סניף הסתדרות המורים תל-אביב
יוסף וסרמן, מזכ"ל הסתדרות המורים
דב רחנפרב, נציג ארגון המורים העל יסודיים

אקדמיה

ד"ר מרים מבורך, ראש מכללת לוינסקי לחינוך, תל-אביב
פרופ' נעמה צבר בן-יהושע, בית הספר לחינוך, אוניברסיטת תל-אביב

פרופ' זאב תדמור, יו"ר מוסד נאמן, הטכניון

מגזר עסקי וציבורי

אלי אלאוף, מנכ"ל קרן רש"י

בני גאון, נשיא ויו"ר "גאון החזקות"

שלמה דברת, שותף בכיר ומייסד Carmel Ventures

רוני דואק, יו"ר עמותת ציונות 2000, יו"ר הרשות למלחמה בסמים

אלי הורביץ, יו"ר מועצת המנהלים "טבע"

גבי לוי, מנהלת קרן יהל ע"ש יהודה ליאון רקנאטי ז"ל

מארק וסטנלי צייס, מנהלים ושותפים Delta Ventures

אליעזר שמואלי, לשעבר מנכ"ל משרד החינוך

רונית תירוש, חברת כנסת במפלגת קדימה, לשעבר מנכ"ל משרד החינוך

מורים ומנהלי בתי-ספר

יוסי בן גל, מנהל תיכון עירוני ב' ג' צייטלין, תל-אביב

אריה ברנע, מנהל בית-הספר התיכון האזורי באר-טוביה

איה ח'ראדין, מנהלת בית-ספר סולטאן אל אטרש, ח'ורפיש

חדיג'ה טהא, מנהלת בית-ספר יסודי ב' אל-מוסתקבל, ג'לג'וליה

ד"ר ריקרדו טרומפר, רכז מקצועות מדעיים בביה"ס המשותף חוף הכרמל

ג'אנם יעקובי, מרצה לחינוך ופסיכולוגיה במכון הערבי במכללת בית ברל

שרה קירו, מורה למתמטיקה בביה"ס גבעת ברנר

נחמיה רפל, מנהל ביה"ס המשותף העל יסודי קבוצת יבנה

הורים, ארגונים ציבוריים ואנשי תקשורת

אתי בנימין, יו"ר ארגון ההורים המרכזי

עופר ברנדס, לשעבר יועץ בכיר לשר החינוך

ד"ר מלכה כהן, מרצה ומדריכה פדגוגית במסלול יסודי במכללת לוינסקי לחינוך, תל-אביב

אביבה מורדקוביץ, מנהלת מחלקת החינוך בתל-מונד
משה נתן, מרצה לזואולוגיה ומרכז תכנית חינוך וסיוע בעזרת בע"ח במכללת לוינסקי לחינוך, תל-אביב

בתיה סמולר, לשעבר מנחה ויועצת פדגוגית בית ספרית בתיכון קציר בחולון ומנהלת בי"ס בראשון לציון
מרואה סרסור, מורה ללקיוי שמיעה וחברת צוות ניהול בבית הספר אל-מוסתקבל, ג'לג'וליה

דליה פניג, מפמ"ר להוראת גיאוגרפיה, מולדת, חברה ואזרחות
אירית פרמן, מרצה בחוג לאנגלית במכללת לוינסקי לחינוך, תל-אביב

נעמי רבגד, מדריכה פדגוגית במסלול היסודי במכללת לוינסקי לחינוך, תל-אביב

מירב רוזן, מרצה ומדריכה פדגוגית במסלול לחינוך המיוחד במכללת לוינסקי לחינוך, תל-אביב

רחל רוזנברג, סגן ראש היחידה לענייני הפיתוח המקצועי ביחידה לקידום המקצועיות בחינוך

שרה רוטקופ הרמתי, מרצה ומדריכה פדגוגית במכללת לוינסקי לחינוך, תל-אביב, מפתחת ומנחה ביחידת תכנים ותכניות הכשרה והשתלמויות במנהל חברה ונוער במשרד החינוך והתברות
רונית רענן, מנכ"ל עמותת "כל ישראל חברים" - אליאנס

רותי שכטר, דיקאנית הסטודנטים, מכללת לוינסקי לחינוך, תל-אביב

תמר שלמה, ראש תחום חינוך חברתי - קהילתי במחוז מרכז
חיה שרוני, מרכזת המסלול לחינוך מיוחד במכללת קיי, באר שבע

מעריכים מומחים

אבי כהן, מפמ"ר מדעי המחשב במשרד החינוך
פרופ' רפי נחמיאס, ראש המרכז לחינוך מדעי וטכנולוגי באוניברסיטת תל-אביב

דוד סלע, מפמ"ר לפיזיקה במשרד החינוך
אלונה פורקוש-ברוך, חוקרת בתחום תקשוב בחינוך, אוניברסיטת תל-אביב

ד"ר מיכל חמו-לוטם, מנכ"ל ארגון "בטרם"
ד"ר מיכאל ידוביצקי, מנהל חינוכי של החטיבה לחינוך לדוברי רוסית בסוכנות היהודית
יהודה מימרן, מנכ"ל "מורשה"
מיכאל מירו, מנהל חטיבת החדשות, קול ישראל
ירמיהו פרידמן בן-שלום, מזכיר קיבוץ "ראשית", ירושלים
ארז פרנקל, לשעבר יו"ר ארגון ההורים המרכזי
אלוף אלעזר שטרן, ראש אגף משאבי אנוש בצה"ל ולשעבר קצין חינוך ראשי בצה"ל

חברי ועדות הערכה, דירוג ובחירת הזוכים בפרס המורה היזם, תשס"ז

רכזי שיפוט

יוסי בן גל, מנהל תיכון עירוני ב' ג' צייטלין, תל-אביב
ד"ר אסתר גוסרסקי, לשעבר סגנית נשיא מכללת קיי, באר שבע
חדיג'ה טהא, מנהלת בית-ספר יסודי ב' אל-מוסתקבל, ג'לג'וליה
ד"ר מרים מבורך, ראש מכללת לוינסקי לחינוך, תל-אביב

מעריכים

טארק אבו-רגב, מדריך להוראת הלשון הערבית בבתי הספר היסודיים במחוז צפון, מדריך פדגוגי ומרצה לספרות ערבית במכללת קיי, באר שבע

הרב דוד אנסבכר, עמית במכון מנדל למנהיגות חינוכית
ד"ר חיה בן איון, חוקרת מקרא וראש החוג לתנ"ך במכללת לוינסקי לחינוך, תל-אביב וכותבת ספרי ילדים
ד"ר ורדה בר, יועצת לארגונים בנושא חינוך, לשעבר מנהלת אגף החינוך בעיריית תל-אביב

ד"ר דורית גד, ראש היחידה להסבה ולהסמכת אקדמאים להוראה במכללת לוינסקי לחינוך, תל-אביב
מרגלית גולדפרב, ראש תחום החינוך המיוחד במכללת קיי, באר שבע

נורה דליות, לשעבר ראש החוג לגיל הרך במכללת דוד ילין, ירושלים
ד"ר דורני גניאל, המשנה למנכ"ל וראש המינהל בעיריית אילת
ברברה ונדרניגר, מדריכה בחוג לאנגלית במכללת לוינסקי לחינוך, תל-אביב ומפקחת לאנגלית במשרד החינוך מחוז תל-אביב
ד"ר עלי ותד, רכז אקדמי, המכון להכשרת מורים ערביים במכללת בית ברל

researchers, veteran teachers and academics specializing in the development of innovative curricula.

Representatives of the Steering Committee and the Public Council also took part in the final stage of choosing the winning candidates.

The initiatives were examined in a lengthy process comprising six stages. The criteria for evaluating the initiatives and choosing the winning teachers are based on examining the uniqueness of the contents, the originality of the proposed curricula relative to the existing curricula and solutions in the educational system and on the innovativeness of the principles of instruction. The judges also examined the teacher's *modus operandi* within the system, from the initial stage in which the idea was conceived, developed and implemented, until the proven results and the potential for disseminating and integrating the initiative in the system.

This year, the team of judges chose nine initiatives proposed by 10 teachers from all over Israel.

Each of the winners is awarded a NIS 10,000 prize in recognition of his initiative. We hope that the Entrepreneur Teacher Award, which is now in its fourth year, will continue to advance the worthwhile exposure of these educational initiatives among the teachers and public with whom we are blessed.

Evaluation and Selection of the Winning Teachers

This year the Entrepreneur Teacher Award is marking its fourth year of existence. In order to formulate and implement the *modi operandi*, a steering committee and public council were set up, comprising members from all sectors of the educational system, welfare agencies, the social system and the business world in Israel. The Entrepreneur Teacher Award is headed by a steering committee of 13 members, headed by Mr. Leon Recanati and Professor Yaakov Kop as joint chairmen. The Award Council supervises the Award management, advises it on promoting the goals of the program, and serves as a liaison with the various sectors. Among the Council members are professionals from the heads of the educational system, the Ministry of Education, the teachers unions, the Center for Local Government, the business sector, academia, and representatives of the parents, teachers and various public organizations.

The Award was publicized this year through the educational system, the teachers unions, the schools, the website and the *Ma'ariv* newspaper, the sponsor of the Award. Around 130 initiatives by teachers, educators and preschool teachers were submitted to the judges. Four judging coordinators and 29 judges are in charge of the process of screening, examining and choosing the initiatives that are worthy of receiving the Award. The team of judges includes heads of colleges and school principals, pedagogical directors and senior administrators in the field of education, lecturers, superintendents,

of teaching in Israel. The award is intended to support those unique teachers and educators who, despite the difficulties, succeed in pushing the envelope of their roles, spearheading unusual moves and initiating educational and social solutions that constitute real breakthroughs. The idea of the Entrepreneur Teacher Award was conceived four years ago by Leon Recanati and Professor Yaakov Kop. They were later joined by Stanley Chais, an American businessman known for his activity in the field of education in Israel, and by the Rashi Foundation, one of Israel's leading private foundations, which focuses on Israel's periphery in the areas of education, health and welfare.

During the past four years, the judging committee has received hundreds of initiatives by teachers and educators from every educational institution in Israel, from preschools to high schools, from State schools, from yeshiva high school and from special education institutions.

The board of judges believes that the winning initiatives have the power to make a contribution in raising the standard for students and studies, improving the students' capabilities, expanding the fields of knowledge, increasing motivation and bringing about a breakthrough in the field of teaching in Israel.

The creators of the program and those who are actively involved with the award believe in the power of entrepreneurship and in the power of teachers to bring about a change and to lead the educational system to achievements and excellence. In order to refresh and renew the curricula and upgrade the teaching methods, the teacher entrepreneurs must be encouraged, and we must show them our gratitude and turn them into role models.

The nine initiatives conceived by the ten teachers and educators who have won this year's award have proven once again that original thinking and striving for excellence lead to the development of remarkable initiatives and impressive achievements.

The management of the Award thanks the coordinators and judges who gave of their time and participated in the selection process on a purely volunteer basis. The management of the Award thanks Ofer Nimrodi and Avi Betelheim, the heads of the *Ma'ariv* newspaper, which has declared its steadfast support for education and which sponsors the Entrepreneur Teacher Award.

Leon Recanati
Chairman and CEO
GlenRock Israel

Prof. Yaakov Kop
Director, Taub Center for Social
Policy Studies in Israel

Elie Elalouf
General Director
Rashi Foundation

Stanley Chais
Chairman
Chais Family Foundation

Mark Chais
Board Member
Chais Family Foundation

Entrepreneurship – Beyond Excellence

Since its establishment, Israel's educational system has been coping with many unique challenges. The teachers, who bear the day - to - day burden of teaching and education, are forced to contend with social and economic gaps, religious and ethnic differences, immigrant integration issues, serious ongoing budgetary difficulties and an ever-changing reality. At the same time, they are expected to train the student public for the demanding pace that is dictated by a rapidly developing age of technology. Against this backdrop and throughout its years of existence, the educational system has been remarkably successful in grooming graduates who have led Israel to impressive achievements in many areas. However, the currently accepted curriculum is insufficient to ensure that every student, whether outstanding or of limited capabilities, learning-disabled or gifted, attains these desired goals. Sometimes the teacher, acting on his own initiative, chooses a creative solution that is not a part of the educational system. He must built it from the conceptual stage, invest days and nights in developing it, search for the necessary resources to carry it out, give of his time and effort to bring it to fruition and, at the end of the process, he must also convince the educational system to support and integrate the project, in order to enable a system-wide change.

The Entrepreneur Teacher Award, a unique educational project, was established with the goal of promoting entrepreneurship in the field

**The Recanati-Chais-Rashi Award
for the
Entrepreneur Teacher**

September 2007